

HAFTAYA BAKIŞ

ABD’de ilk çeyrek büyümesi yukarı yönlü revize edildi.

Geçen hafta ABD’de yoğun bir veri gündemi izlendi. Daha önce yıllık %1,2 olarak açıklanan ilk çeyrek büyüme oranı nihai olarak %1,4’e revize edildi. Dayanıklı tüketim malı siparişleri Mayıs’ta %1,1 ile tahminlerden daha hızlı gerilerken, aynı dönemde sermaye malı siparişlerinin de gerilemesi dikkat çekti. Öncü göstergelere göre Haziran’da imalat PMI 52,1 ile beklentilerin altında kaldı. Tüketim tarafında ise, Mayıs’ta kişisel gelirler aylık bazda %0,4, harcamalar %0,1 arttı. Haziran’da tüketici güven endeksi, işgücü piyasasında düzelme ve gelirlerde artış beklentisi paralelinde yükseldi. Böylece, söz konusu veriler gelecek dönemde tüketim harcamalarının seyrine dair olumlu sinyaller verdi.

New York Fed Başkanı Dudley yaptığı konuşmada, ekonominin tam istihdama yakın olduğunu vurgularken, para politikasında sıkılaştırmanın sürdürülmesi gerektiğine işaret etti. San Francisco Fed Başkanı Williams da geçici faktörlerin ortadan kalkması ile enflasyonun %2’lik hedefe ulaşacağını öngörerek parasal sıkılaşmaya destek verdi. Ayrıca, Fed Başkanı Yellen, bazı varlık fiyatlamalarında aşırı değerlemeler olabileceğini söylemesine rağmen kısa vadede yeni bir finansal kriz beklemediklerini ifade etti.

Draghi’nin açıklamaları piyasalarda dalgalanma yarattı.

Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Draghi, geçen hafta yaptığı bir konuşmada, küresel ekonomik belirsizliklerin arttığı bir ortamda para politikasında yapılacak ayarlamaların ihtiyatlı olması gerektiğini söyledi. Draghi, para politikası duruşunda yapılacak herhangi bir değişikliğin, yeterince iyileşme kaydettiği düşünülen ekonomik göstergelerce desteklenmesi ve kademeli olarak yapılması gerektiğinin altını çizdi. Söz konusu açıklamalar, merkez bankasının parasal teşvikleri geri çekmeye hazırlandığı yönünde algılanırken, piyasalarda risk algısı bozuldu. Öte yandan, merkez bankasında görev yapan bazı yetkililerin Draghi’nin konuşmalarına gereğinden fazla anlam yüklediğine dair açıklamaları piyasadaki tedirginliği yatıştırdı. Portekiz’de gerçekleştirilen ECB forumunda konuşan İngiltere Merkez Bankası (BoE) Başkanı Carney de, önümüzdeki dönemde parasal sıkılaşmanın gündeme alınabileceğinin sinyalini verdi. Ekonomi tam kapasiteye yaklaştıkça parasal teşviklerin azaltılması gerektiğini söyleyen Carney, bu konuyu gelecek aylarda görüşeceklerini ifade etti. Carney’in açıklamaları sterline destek verdi. Carney, önceki konuşmasında, zayıf ücret artışları ve Brexit’in hanehalkının gelirine darbe vurabileceği konularında uyarılar yaparak faizleri artırma zamanının henüz gelmediğini söylemişti.

Geçen hafta Euro Alanı ekonomilerine yönelik veriler genel olarak olumlu bir tablo çizdi. Haziran’da imalat PMI 57,4 ile 6 yıldan uzun bir sürenin en yüksek seviyesine çıkarken, hizmetler PMI bir miktar gerilemesine rağmen güçlü görünümünü korudu. Tüketici enflasyonu Haziran’da yıllık bazda önceki ayki %1,4 seviyesinden %1,3’e geriledi. Ancak, bu dönemde çekirdek enflasyonun artması, talep koşullarındaki görece iyileşmenin sürdüğünü gösterdi. Bölgenin en büyük ekonomisi Almanya’da Haziran’da 115,1 seviyesine yükselen IFO iş dünyası görünüm endeksi ve Mayıs’ta tahminleri aşan perakende satış verileri de olumlu görünümü destekledi.

HAFTALIK VERİLER

	23/Jun	30/Jun	Değişim		23/Jun	30/Jun	Değişim
BIST-100 Endeksi	99,639	100,440	%0.8 ▲	EUR/USD	1.1192	1.1423	% 2.1 ▲
2 Yıllık Gösterge Tahvil Faizi	%11.10	%11.12	2 bp ▲	USD/TL	3.5076	3.5202	% 0.4 ▲
ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi	%2.14	%2.30	16 bp ▲	EUR/TL	3.9259	4.0243	% 2.5 ▲
EMBI+ (baz puan)	339	334	-5 bp ▼	Altın (USD/ons)	1,256	1,241	-% 1.2 ▼
EMBI+ Türkiye (baz puan)	295	294	-1 bp ▼	Petrol (USD/varil)	44.1	47.2	% 7.1 ▲

bp: baz puan

Türkiye’de kapasite kullanım oranı arttı.

Yurt içinde **kapasite kullanım oranı** (KKO) Haziran’da mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre aylık bazda 0,3 puanlık düşüşle %78,6’ya geriledi. İmalat sanayiinin alt kırılımlarına bakıldığında, Haziran’da önceki yılın aynı dönemine göre kapasite kullanım oranı en fazla artan sektör 6,8 puan ile diğer ulaşım araçlarının imalatı olurken, en sert düşüş ise 15,3 puan ile tütün ürünlerinde gerçekleşti.

Haziran’da bir önceki aya göre reel kesim güven endeksi 3,2 puan artışla 112,4’e, mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi de 4 puan artışla 108,8 seviyesine çıktı. Endeksin alt detayları incelendiğinde, son 3 aylık dönemde gerek iç talep gerekse ihracat siparişlerindeki olumlu seyir paralelinde üretimin canlı bir seyir izlediği ancak, gelecek 3 aylık dönemde toplam siparişlerde bir miktar yavaşlama beklendiği görüldü.

Dış ticaret açığı yükseldi.

TÜİK verilerine göre, Mayıs’ta bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat %12,5 artışla 13,6 milyar USD, ithalat da %21,7 artışla 20,9 milyar USD seviyesine yükseldi. Böylece, dış ticaret açığı yıllık bazda %43,3 yükselişle 7,3 milyar USD seviyesinde gerçekleşti. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre ise Mayıs’ta aylık bazda ihracat %0,2’lik düşüş yaşanırken, ithalat %9 ile hızlı arttı. Bu önemde ihracatın ithalatı karşılama oranı 5,3 puan birden düşerek %65,1’e indi. Ocak-Mayıs 2017’de önceki yılın aynı dönemine göre ara malı ithalatında %22,4’lük artış dikkat çekerken, tüketim malı ithalatı hız kesti. Sektörler bazında incelendiğinde ise, yılın ilk 5 aylık döneminde motorlu kara taşıtlarının imalatı ihracatını yıllık bazda %27 artırarak en fazla ihracat yapılan fasıl olma özelliğini korudu. Bununla birlikte, önemli ihraç kalemlerimizden olan örme ve örülmemiş giyim eşyaları ile elektrikli makine ve cihazların ihracatı yıllık bazda gerilemeye devam etti ([Dış Ticaret Dengesi Raporumuz](#)). Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan geçici verilere göre, Haziran’da bir önceki yılın aynı ayına göre ihracat %2,1 artarken, ithalat %1,5 azaldı. Böylece Haziran’da dış ticaret açığı 6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Tüketici güveni geriledi.

Tüketici güven endeksi Haziran’da aylık bazda %3,8 azalarak 70 seviyesinde gerçekleşti. Endeksin alt kırılımlarına bakıldığında, gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi, iş bulma imkanı ve ücretlerdeki değişim beklentilerinin belirgin şekilde bozulması paralelinde olumsuz bir görünüm sergilerken, tüketim iştahı geriledi. Bu dönemde özellikle konut ve otomobil satın alma ihtimalinin önemli ölçüde gerilediği dikkat çekti. Söz konusu gelişmeler sonucunda, genel ekonomik durum beklentisi yılbaşından bu yana en olumsuz performansını sergileyerek, devlet teşvikleriyle öne çekilen yurt içi talebin yılın ikinci yarısında bir miktar yavaşlayabileceğine işaret etti. Haziran’da 98,9 ile referans değer olan 100 seviyesinin altına gerileyen ekonomik güven endeksi de, beklentilerdeki bozulmayı göstererek tüketim harcamalarının hız kesebileceğine dair öngörülerini destekledi.

TCMB toplantı özetini yayımladı.

TCMB, 15 Haziran tarihli Para Politikası Kurulu toplantısına ait tutanakları yayımladı. Tutanaklarda, son dönemde yaşanan maliyet yönlü gelişmeler ve gıda fiyatlarında beklenen kısmi düzeltmeye karşın, enflasyonun yüksek seviyesini koruduğuna dikkat çekildi. Bu durumun fiyatlama davranışları açısından risk oluşturduğunu söyleyen TCMB, enflasyon görünümünde belirgin bir iyileşme sağlanana kadar para politikasındaki sıkı duruşun sürdürüleceğini ifade etti. Türkiye’nin döviz kuru ve risk primi göstergeleri açısından son dönemde diğer gelişmekte olan ülkelerden olumlu ayrıştığını vurgulayan TCMB, ekonomideki toparlanmanın yılın ikinci çeyreğinden itibaren güç kazanacağı yönündeki görüşünü korudu. Tüketim ve yatırım harcamalarını artırmaya yönelik alınan önlemlerin ve uygulanan teşvik paketlerinin bu gelişmede önemli bir rolü olduğuna değinen TCMB, belirsizlik algısındaki zayıflama ve finansal koşullardaki görece iyileşmenin de büyümeyi desteklediğini söyledi. Öte yandan, turizm sektöründeki toparlanmanın hızı, jeopolitik gelişmeler ve gelişmiş ülke para politikası uygulamaları çerçevesinde uluslararası sermaye akımlarının seyri, büyüme üzerinde aşağı yönlü risk oluşturan unsurlar olarak sıralandı.

Yıllık enflasyonda gerileme...

Yurt içinde açıklanan enflasyon verilerine göre, Haziran'da aylık bazda TÜFE %0,27 düşerken, Yi-ÜFE %0,07 yükseldi. Böylece, Haziran'da yıllık enflasyon TÜFE'de %10,9'a, Yi-ÜFE'de %14,87'ye geriledi. Ana harcama grupları itibarıyla TÜFE'de aylık bazda en hızlı artış %1,05 ile eğitim grubunda kaydedilirken, en sert düşüş %1,25 ile giyim ve ayakkabı grubunda gerçekleşti. Yi-ÜFE'nin alt detaylarına göre imalat sanayinin alt sektörlerinde aylık bazda en hızlı fiyat artışı tekstil ürünlerinde yaşanırken, onu motorlu kara taşıtları ve elektrikli teçhizat sektörleri izledi ([Enflasyon Gelişmeleri Raporumuz](#)).

Piyasalarda dalgalı seyir...

ECB Başkanı Draghi'nin geçen hafta yaptığı açıklamaların piyasalarda parasal sıkılaştırmaya doğru gidildiği yönünde bir algı yaratmasıyla, euro diğer önemli para birimleri karşısında hızla değer kazandı. Faiz artırımı beklentileriyle Almanya'nın 10 yıllık Hazine tahvili getirisi Mart ortasından bu yana en yüksek seviyesine ulaştı. Sterlin de BoE Başkanı Carney'nin önümüzdeki dönemde faiz artırımının gündeme gelebileceğinin sinyalini vermesiyle yukarı yönlü bir seyir izledi. Gelişmeler doğrultusunda euro ve sterlin, dolar karşısında haftalık bazda sırasıyla %2,1 ve %2,4 yükseldi. Ayrıca, Brent türü petrolün varil fiyatı ABD'de üretimin azaldığına dair veriler paralelinde haftalık bazda %7,1 yükseldi. Diğer taraftan, gelişmiş ülkelerde gündeme gelen sıkı para politikası söylemlerinin etkisiyle baskı altında kalan altın fiyatları haftayı %1,2 düşüşle 1.241 USD/ons seviyesinden kapattı.

Bayram tatili öncesi sakin bir seyir izleyen yurt içi piyasalar ise, geçen hafta küresel piyasalara paralel hareket etti. USD/TL doların zayıf seyrine paralel olarak 3,50 seviyelerinde seyrederken, EUR/TL haftalık bazda %2,5'lik artışla 4,02 seviyesine çıktı. Hafta başında gerileyen küresel risk iştahının ilerleyen günlerde toparlanması ile yönünü yukarı çeviren BIST-100 endeksi de, önceki haftaya göre %0,8 artışla kapanışta 100.440 seviyesine çıktı.

SEKTÖREL GELİŞMELER

Konut satışları Mayıs'ta hız kesti...

TÜİK verilerine göre yurt genelinde konut satışları Mayıs'ta önceki yılın aynı ayına göre %1,5 arttı. Bu dönemde ipotekli (kredili) konut satışları yıllık bazda %17,8 artarken, diğer konut satışları %5,7 geriledi. Toplam satışların yaklaşık %36'sını oluşturan ipotekli satışlarda gözlenen yavaşlamanın da etkisiyle, yurt genelinde konut satışlarındaki artış Mayıs'ta ivme kaybetti. Ayrıca, ikinci el konut satışları yıllık bazda %8,2 artarken, ilk defa satılan konut sayısı %5,5 geriledi. Bu durum, önceki yılın aynı dönemiyle kıyaslandığında, piyasada daha çok mevcut konutların el değiştirdiğini, yeni konutlara yönelik talebin ise sınırlı kaldığını gösterdi. Bununla birlikte, yabancıya yapılan satışlar aynı dönemde %10,1 artarken, Mayıs'ta en fazla konut satışı Suudi Arabistan vatandaşlarına yapıldı.

Yabancı ziyaretçi sayısında artış...

Kültür ve Turizm Bakanlığı verilerine göre, Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçi sayısı önceki yılın aynı dönemine göre Mayıs'ta %16,3, Ocak-Mayıs döneminde ise %5,5 arttı. Yılın ilk 5 ayı itibarıyla ülkemize en fazla ziyaretçi gönderen ilk 5 ülke Rusya, Almanya, Gürcistan, İran ve Bulgaristan oldu. Ocak-Mayıs döneminde Rusya'dan gelen ziyaretçi sayısı, düzelen ilişkilerin etkisiyle yaklaşık bir önceki yılın aynı dönemine göre yaklaşık 6 kat arttı. Avrupa ülkelerinden gelen ziyaretçi sayısı ise bu dönemde %17,1 azaldı.

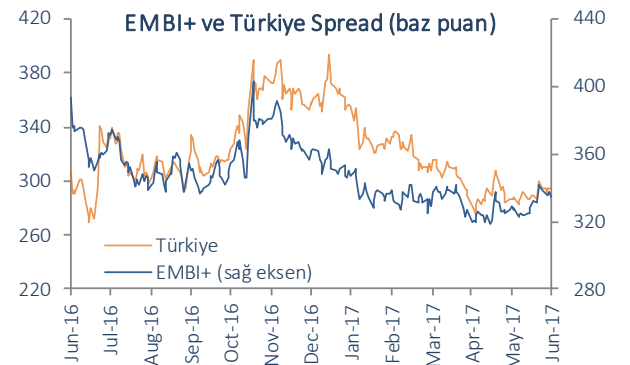
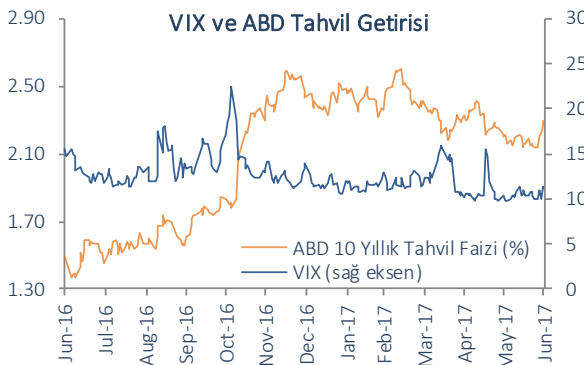
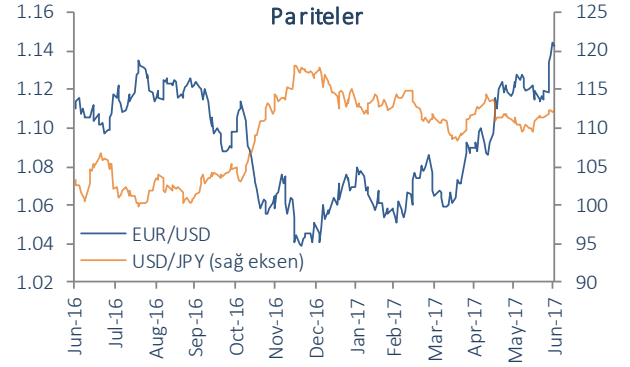
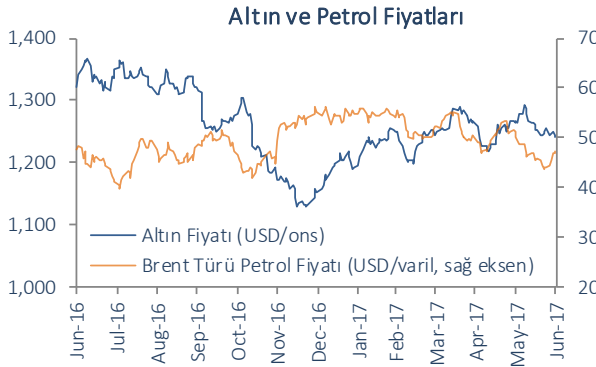
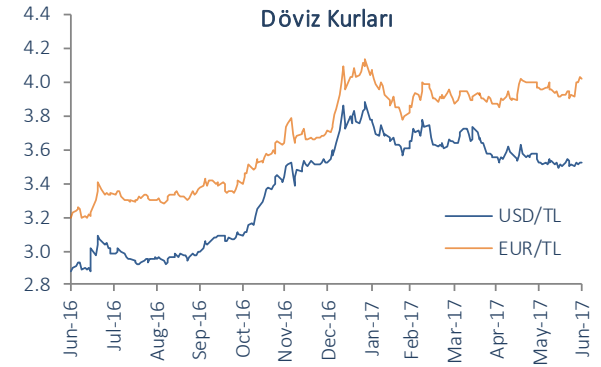
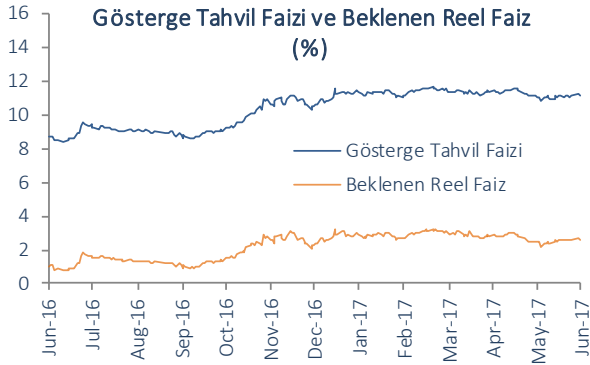
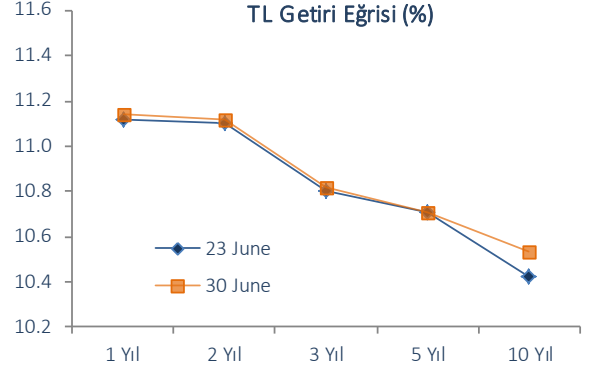
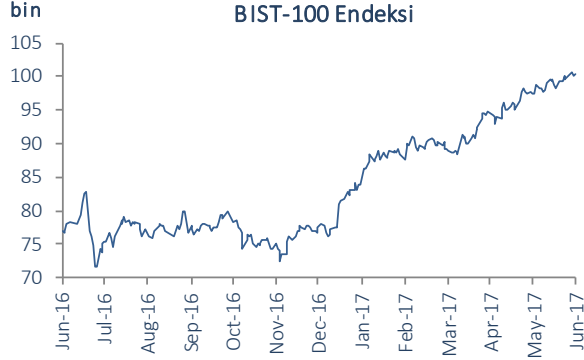
Tarım ve hayvancılıkta gümrük vergisi indirimi...

Yapılan düzenleme ile gümrük vergisi canlı büyükbaş hayvan ithalatında %135'ten %26'ya, karkas et ithalatında %100-%225'ten % 40'a indirildi. Ayrıca, 2011'den bu yana uygulamada olan yerli besilik hayvanların kesimi sırasında üreticiye ödenen destekler kaldırıldı. Bu düzenleme ile adi buğday, mahlut, kızıl buğday ve bazı arpa çeşitlerinde gümrük vergisi de Bosna Hersek'ten yapılan ithalatta sifıra inerken, AB-EFTA ülkeleri, Güney Kore ve diğer ülkelerden yapılacak ithalat için %35-45 aralığına çekildi. Bosna Hersek dışındaki ülkelerden yapılan, cin mısır ve bu kapsamdaki diğer ürünlerin ithalatına uygulanacak olan gümrük vergisi ise %25'e indirildi. Kararın duyurulmasının ardından açıklamada bulunan Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, kesimlik hayvan ve karkas et ithalatının, Bakanlığın yetkisi ve kontrolü çerçevesinde yürütüleceğini ifade etti. Ayrıca, yapılan bir başka düzenleme ile 30 Temmuz'dan itibaren karkas et, buğday, arpa ve mısır ithalatına gözetim önlemi uygulanacağı bildirildi.

Konut ve araç kiralamaya yeni düzenleme...

Maliye Bakanlığı'nın düzenlemesine göre, günübirlik konut ve motorlu araç kiralama işlemlerinde tahsilatların banka ve benzeri aracı kurumlar üzerinden yapılması 1 Temmuz'dan itibaren zorunlu hale geldi. Konuyla ilgili değerlendirmelerde bulunan Türkiye Tüm Emlak Müşavirleri Federasyonu (TEMFED) Başkanı Taylan, söz konusu düzenlemenin sektörü kayıt altına almak bakımından olumlu değerlendirildiğini söyledi. Tüm Oto Kiralama Kuruluşları Derneği (TOKKDER) Yönetim Kurulu Başkanı Oktay ise, uygulamanın kiralayanın kimliğini ve finansal ödeme sistemlerini kullanma kapasitesini göstermek adına olumlu sonuçları olacağını kaydetti. Ancak, söz konusu uygulamanın, yabancı turistler tarafından sıklıkla tercih edilen kısa dönemli kiralama işlemlerine zarar vereceğine dikkat çekti.

PIYASALARDAKİ GELİŞMELER

i NEDEN ÖNEMLİ

Kapasite Kullanım Oranı (KKO), belirli bir dönemde, imalat sanayi sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin sahip oldukları fiziki üretim kapasitesinin fiilen ne kadarının kullanıldığını ölçmeyi amaçlamaktadır. Ülkemizde TCMB tarafından aylık olarak yayınlanan imalat sanayi kapasite kullanım oranı verileri, İktisadi Yönelim Anketi sonuçlarına dayalı olarak üretilmektedir. KKO verisi, üretim faaliyetlerinin seyri ve yatırım ihtiyacının takibi konusunda önemli bilgiler vermektedir. Yurt içinde Haziran ayı itibarıyla %79'a yükselen KKO, imalat sanayiinde son dönemde gözlenen canlanmayı yansıtmaktadır. Öyle ki bu dönemde imalat sanayii kapsamında incelenen 24 sektörün 11'inde KKO %80 seviyesinin üzerindedir. Haziran itibarıyla en yüksek kapasite kullanımı %87,1 ile motorlu kara taşıtlarında gözlenirken, bu sektörü %84,7 ile kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı ve %83 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünlerinin imalatı izlemiştir. Son dönemde birçok sektörde kapasite kullanımında görülen hızlı artışlar ve KKO'nun ulaştığı yüksek seviyeler, önümüzdeki dönemde imalat sanayiinde yeni yatırımların gündeme gelebileceğine işaret etmektedir. Bu çerçevede, 2017'nin ilk çeyreğinde zincirlenmiş hacim endeksine göre yıllık bazda %10,1 gerileyen makine ve teçhizat yatırımlarının, ekonomik aktivitedeki canlanmanın devam etmesi paralelinde önümüzdeki dönemde artabileceği tahmin edilmektedir.

HAFTALIK VERİ GÜNDEMİ

		Dönemi	Piyasa Beklentisi
3 Temmuz	Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE)	Haziran	aylık -%0,27 (G)
	Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE)	Haziran	aylık %0,07 (G)
	ABD ISM İmalat PMI	Haziran	55
	Euro Alanı Markit İmalat PMI	Haziran	57,4 (G)
	Euro Alanı İşsizlik Oranı	Mayıs	%9,2
	Çin Caixin İmalat PMI	Haziran	50,4 (G)
4 Temmuz	Euro Alanı Üretici Fiyat Endeksi	Mayıs	aylık %0,2
5 Temmuz	ABD Fabrika Siparişleri	Mayıs	aylık -%0,6
	ABD Merkez Bankası (Fed) Toplantı Tutanakları	-	-
	Euro Alanı Markit Hizmetler PMI	Haziran	54,7
	Euro Alanı Perakende Satışlar	Mayıs	aylık %0,2
6 Temmuz	ABD ISM İmalat Dışı PMI	Haziran	56,5
	Avrupa Merkez Bankası (ECB) Toplantı Tutanakları	-	-
7 Temmuz	ABD İşsizlik Oranı	Haziran	%4,3
	ABD Tarım Dışı İstihdam	Haziran	170 bin kişi
	Almanya Sanayi Üretimi	Mayıs	aylık %0,4

(G) Gerçekleşme

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Göksun Şat Sezgin - Uzman
asli.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.
erhan.gul@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Müdür Yrd.
dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Tüm yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.